

C20 TÜRKİYE  
POLİTİKA BELGELERİ

# KAPSAYICI BÜYÜME



# KAPSAYICI BÜYÜME

Dünyanın en zengin,  
**85 kişisi**  
dünya nüfusunun yarısı  
kadar bir varlığa sahip.

Dünyada her  
**10 kişiden**  
**7'si** son 30 yılda  
eşitsizliğin arttığı  
ölkelerde yaşıyor.

\*(Paris School of Economics).



# KAPSAYICI BÜYÜME: SÖYLEMİN ÖTESİNDE

## C20 Kapsayıcı Büyüme Çalışma Grubu Politika Belgesi

### ARKA PLAN

Artan küresel eşitsizlik, kapsayıcı büyüme anlayışının giderek hız kazanmasına sebep olmaktadır. Büyümenin kapsayıcı olabilmesi için, yoksulluk ve eşitsizliği hedef alırken, dezavantajlı gruplar da dâhil olmak üzere toplumun tamamının fayda sağlayacağı genel ekonomik büyümeye katkıda bulunması gerekmektedir. Ayrıca, büyümenin dezavantajlı gruplar için kapsayıcı olabilmesi için, bu grupların “kendi” büyümelerini etkileyecek süreçlere aktif şekilde katılmaları ve ilgili program ve hedeflerde söz sahibi olmaları önemlidir. Son olarak büyüme, çevrenin korunmasına yönelik tedbirler alınmadığı sürece uzun vadede gerçek anlamda kapsayıcı olamayacaktır. Ülke içerisinde veya ülkeler arasında ekonomik büyümenin faydalarına eşit “erişim” sağlanması ise kapsayıcılığın, ekonomik büyümenin sürdürülebilir insan gelişimi ve refahına dönüştürmede kararlı bir odak haline getirilmesiyle mümkün olabilir.

Mevcut varsayımların aksine, ekonomik büyüme, başta kadınlar olmak üzere toplumdaki farklı dezavantajlı gruplara yönelik ayrımcı sonuçların doğrudan azaltılmasını sağlayamamaktadır. Bu çerçevede acil şekilde mevcut söylemin ötesine geçilmesi, etkileri açısından daha kapsayıcı büyüme stratejilerinin oluşturulması ve büyümenin tüm faydalarından kadınlar, erkekler ile toplumun farklı kesimlerinin daha eşit şekilde yararlanabileceği, yeniden dağıtım önlemlerinin devreye alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

G20 liderlerine yönelik bu politika belgesi, içerdiği kapsayıcı büyümeye ilişkin politika seçenekleri aracılığıyla, bu alanda tartışmalara katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

## KAPSAYICI BÜYÜME, G20 GÜNDEMİNİN TAM KALBİNDE YER ALMALIDIR

### POLİTİKA TAVSİYELERİNİN ÖZETİ

- Kapsayıcı büyüme, G20 gündeminin tam kalbine yerleştirmelidir.
- G20 kapsayıcı büyüme stratejileri, yoksulluk ve eşitsizlikle doğrudan mücadeleyi amaçlayan önlemler içermelidir.
- G20 ülkeleri, kapsayıcı ve sürdürülebilir büyümeyi sağlayacak nitelikli eğitim sistemlerine sahip olabilmek için gerekli tedbirleri almalıdır.
- G20 ülkeleri, daha fazla, daha iyi ve daha güvenli iş imkânlarını sağlamak üzere kapsayıcı büyüme stratejileri dâhilinde proaktif tedbirleri almalıdır.
- G20, kapsayıcı büyüme stratejilerinin geliştirilmesi sürecinde, dezavantajlı gruplar ile düşük gelir seviyesine sahip gelişmekte olan ülkelerin seslerini de içerecek şekilde katılımcı ve demokratik karar alma süreçlerini teşvik etmelidir.

### POLİTİKA TAVSİYELERİ

#### 1. Kapsayıcı Büyümenin G20 Gündemine Alınması:

“Kapsayıcı büyüme” vurgusunun G20 gündemine alınması uzun zamandır ihtiyaç duyulan politika uyumluluğuna ve siyasi iradeye hız kazandırabilir. Kapsayıcı büyüme aynı zamanda, büyüme modellerinde ayrımcılığı azaltma amacına ulaşabilmek için sınır ötesi yönetim konularının da ele alınmasını gerektirmektedir. Bu kapsamda, G20'nin finansal sistem reformu, şeffaf sınır-ötesi vergi politikaları, altyapı bağlantıları ve küresel yönetim reformuna ilişkin çalışmalarını, “kapsayıcı büyüme” konusundan “öncelikli” veya ayrı olarak görülmemelidir.

Aynı zamanda, tüm bu politika alanlarının, G20 ülkelerinde ve diğer ülkelerde dışlanmış ve dezavantajlı gruplar üzerinde büyük etkileri bulunduğu göz ardı edilmemelidir. Kadınların, erkeklerin ve gençlerin büyümenin sağladığı faydalara erişimi birbirleriyle büyük oranda ilişkili bu politikalar tarafından belirlenmektedir.

## **G20 ÜLKELERİ DÜZENLİ OLARAK EN YOKSUL YÜZDE 40'LİK KESİMİN GELİRİNİN EN VARLIKLILIK KESİMİN GELİRİNE GÖRE NE KADAR ARTTIĞINI TAKİP ETMELİDİR**

G20 ülkeleri 2009 yılında kabul ettikleri “Güçlü Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme Çerçevesi”, büyümenin “ne” olduğunu; “nasıl” ve “nerede” gerçekleştirileceğini oldukça kapsamlı bir şekilde ortaya koymuşlardır. Öte yandan, büyümenin “kim” için olduğu sorusuna cevap bulma zamanı da artık gelmiştir. Bu soruya verilebilecek en iyi cevap ise, uyumlu bir “kapsayıcılık” gündeminin oluşturulmasıdır. Tamamen kapsayıcı bir büyüme için öncülük edecek bir platforma ilişkin G20 liderleri nezdinde bir çalışmanın başlatılması, söylemin ötesine geçebilecek önemli bir adım olacaktır. Böyle bir çalışma, reformların daha uyumlu ve başarılı bir şekilde yürürlüğe koyulmasına katkı sağlayacak, “adil ve hakkaniyetli” politika reformu tanımının belirlenmesine ilişkin bir zemin hazırlayacaktır. Bu kapsamda G20, kapsayıcı büyüme ilkelerinin somut eylemlere dönüştürüleceği yöntemlerin ve bunlara ilişkin süreçlerin belirlenmesi için çalışmalar yürütmelidir.

- **G20'nin kapsayıcı büyümeyi başarılı bir şekilde gündemine alabilmesi için “kapsayıcılık” ilkesinin G20 gündeminin bütününe yayılan uyumlu bir vizyon ve anlayış içine dahil edilmesi gerekmektedir. Konuya ilişkin uzmanlığı bulunan bir liderin “Kapsayıcı Büyüme ve G20” konulu bir sunum yapmak üzere Antalya’da düzenlenecek G20 Liderler Zirvesi’ne davet edilmesi, G20'nin bütününde “kapsayıcılık” ilkesine yapılan vurguyu güçlendirecektir.**

### **2. G20'nin kapsayıcı büyüme stratejileri yoksulluk ve eşitsizlikle mücadeleye yönelik doğrudan önlemler içermelidir.**

Eşitsizlik ve yoksulluk farklı alanlarda farklı etkilerle ortaya çıktığı için “kapsayıcı büyüme” çok boyutlu bir yaklaşım gerektirmektedir. Söz konusu yaklaşım, tüm G20 ülkelerinin sağlık, eğitim, vergi, altyapı ve sosyal güvenlik sistemleri arasındaki ilişkinin ve vatandaşların yoksulluk ve eşitsizliğe ilişkin tecrübelerinin daha iyi anlaşılmasını zorunlu kılmaktadır. Küresel mali krizi takip eden yıllarda, G20 ülkelerinin uyguladıkları yüksek büyüme oranlarına ulaşmaya yönelik politikalar, büyümenin kalitesi ve kapsayıcılığını, sürdürülebilirliği, demokratik katılım ile ekonomik ve sosyal entegrasyonu tehdit ederken, büyümenin faydalarının etkisiz kalmasına neden olmaktadır<sup>1</sup>. Tüm bu nedenlerden dolayı, yoksulluk ve eşitsizliği hedef alan büyüme politikalarının G20 genelinde ve G20 ülkelerinin kendi büyüme stratejilerine dahil edilmesi büyük bir öneme sahiptir. G20 Liderler Zirvesi'nin 2015 Sonrası Kalkınma Gündeminin nihai hale getirileceği tarihe yakın bir zamana denk gelmesi göz önüne alındığında, G20, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile uyumlu, ölçülebilir ve uygulanabilir hedeflerin gündeme alınması için G20 Liderlerine çağrıda bulunmaktadır.

- **Büyümenin kapsayıcı olması için, G20'nin 2014 yılında belirlediği, “2018’e kadar büyümenin yüzde 2 oranında artırılması” hedefi doğrultusunda hareket edilirken, aynı zamanda en yoksul yüzde 40’lık kesimin gelirinin en varlıklı kesimin gelirinine göre ne kadar arttığını gözlemlemek amacıyla oluşturulan veriler gibi eşitsizliği ölçen yöntemlerin de bu hedefe dâhil edilmesi gerekmektedir.**
- **G20 ülkeleri, vergi sistemlerinin yeniden dağıtımcı niteliğini ve kamu altyapı yatırımlarını güçlendirerek, nitelikli eğitim ve sağlık sistemlerine erişim de**

1. IMF'nin 2014 yılında yayımladığı rapora göre, eşitsizliğin azaltılması ile güçlü ve sürdürülebilir büyüme doğru orantılıdır.

dâhil olmak üzere eşitsizliğin farklı boyutlarıyla mücadele etmek üzere politika geliştirmelidir.

- Uygulanabilir durumlarda G20 ülkeleri; gençler, kadınlar, engelliler, azınlıklar, yerli halklar ve göçmenlerin dâhil olduğu dezavantajlı grupları temel alacak şekilde Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleriyle uyumlu ulusal büyüme stratejileri geliştirmeli ve eşitsizlikle mücadeleye ilişkin hedefler belirlemelidir.

## KAPSAYICI BÜYÜME, BÜYÜME SÜREÇLERİNDE KÜRESEL KATILIMIN ÖNÜNÜ AÇAN STRATEJİLER GEREKTİRMEKTEDİR

### 3. G20 ülkeleri, kapsayıcı ve sürdürülebilir büyümeyi sağlayabilecek nitelikli eğitim sistemlerine gereksinim duymaktadır.

Kapsayıcı büyümenin sağlanması, büyüme sürecine evrensel katılıma imkân tanıyan stratejiler gerektirmektedir. Eğitime yapılan yatırım, kapsayıcı büyümenin sağlanması bakımından kilit unsur olarak kabul edilmektedir<sup>2</sup>. İyi seviyede eğitim, yoksulluk içerisinde yaşayan kadın ve erkeklerin gerek ekonomik büyümeye katılımına gerekse bundan faydalanmalarına imkân sağlamakta olup istihdam, kendini gerçekleştirme ve topluma entegrasyon imkânını artıran en önemli ön şartlar arasındadır. G20 ülkelerinin ayrıca, eğitim sistemlerinin istihdam piyasasının taleplerine cevap verebilmesini sağlamaları gerekmektedir. Bu da uygun mesleki eğitim ve staj becerilerinin geliştirilmesinin ve kamu kurumları, sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve özel sektörün eğitim, mesleki eğitim ve istihdam arasındaki uyumun sağlanması amacıyla işbirliği yaptığı şemaların desteklenmesi anlamına gelmektedir.

Bununla birlikte, eğitim sadece iş bulma aracı olmayıp, eğitim kurumları aynı zamanda toplumsal değerleri teşvik eden ve üreten kurumlardır. Kapsayıcı, eşitlikçi, adil ve demokratik bir toplum için, eğitim sistemlerinin, bu temel değerlerin müfredata ve öğrenme sürecine dâhil edecek şekilde düzenlenmesi oldukça önemlidir. G20 ülkeleri, bu nedenle demokratik katılımı ve vatandaşların kapsayıcı toplumun nitelikleri hakkındaki farkındalığını artırmak üzere vatandaşlık ve demokrasi eğitimini eğitim sistemlerine entegre etmelidir. Bu, aynı zamanda, gençlerin üretkenlik potansiyelini teşvik etmek amacıyla girişimcilik eğitiminin artırılması bakımından bir fırsat olabilir.

- **Kapsayıcı, hayat boyu ve yüksek nitelikli eğitim, daha iyi istihdam olanakları elde etmek için gerekli temeli ve becerileri sağlamaktadır. G20 üyeleri, eğitim sistemlerinin kapsayıcılığını ve niteliğini güçlendirerek, istihdam piyasalarının gereksinimleri ve teknolojik gelişmeler ışığında herkese devlet okullarında ücretsiz eğitim (dijital okuryazarlık dâhil) imkânı sunmalıdır.**
- G20 üyeleri, kız çocukları ile sosyal ve ekonomik açıdan savunmasız kesimlerden gelen çocuklar başta olmak üzere, bu söz konusu kesimlerin yaşam şanslarını ve sosyoekonomik refahlarını yükseltilmesi bakımından önem taşıdığı için, çocukların okul öncesi eğitime erişiminin artırılması konusuna odaklanmalıdır.
- G20 üyeleri, demokratik katılımı ve kapsayıcı topluma ilişkin vatandaş farkındalığını artırmak üzere, vatandaşlık ve demokrasi eğitimini eğitim sistemlerine entegre etmelidir.
- G20 üyeleri, genç işsizliğini ve okulu terk oranlarını azaltmayı hedefleyen, beceri gelişimine ve yenilikçiliğe öncelik vererek gençlerin üretkenlik ve girişimcilik potansiyelini artıran devlet okullarında nitelikli eğitim, mesleki eğitim ve staj şemalarına yatırım yapmak suretiyle gençlerin dışlanmasına son verecek kapsamlı gençlik stratejileri geliştirmelidir.

2. M. Ravallion, "Pro-Poor Growth: A Primer", Dünya Bankası Politika Araştırma Ön Raporu, 3242, Mart 2004, sf.16, file:///C:/Users/cnas/Downloads/SSRN-id610283.pdf (26.08.2015).

#### 4. G20 ülkeleri, daha fazla, daha iyi kazandıran ve daha güvenli istihdam ortamı yaratan stratejileri yaratmak için kapsayıcı büyüme stratejileri dâhilinde uzun vadeli önlemleri hayata geçirmelidir.

İstihdam, kişinin kendi potansiyelinin farkına varması, topluma katılımının sağlanması ve toplumda eşit olarak dağılmış olan zenginlik ve refah ortamına katkıda bulunması için önemli bir araçtır. Ancak, son yıllarda, artan büyüme oranları, istihdamda beklenen artış oranına yansımamakta ve işsizlik, istihdam yetersizliği, kayıt dışı istihdam ve çalışan yoksulluğu gibi giderek büyüyen sorunlarla karşı karşıya kalmaktayız<sup>3</sup>.

Ekonomik büyüme ve istihdam yaratma arasındaki bağ kendiliğinden oluşmadığı gibi, hükümetlerin yeni iş imkânlarının geliştirilmesine yönelik yeni stratejileri uygulamaya geçirmeleri gerekmektedir. İstihdam konusuna odaklanmayan büyüme stratejileri; dezavantajlı grupların daha çok sosyal dışlanmaya maruz kalmaları gibi sorunların çözümünde etkili olamamakta; daha iyi sonuçlar barındıran insani gelişmişlik verilerini yaratamamaktadır<sup>4</sup>.

## G20, KAPSAYICI BÜYÜME STRATEJİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ SÜRECİNDE KATILIMCILIĞI VE DEMOKRATİK KARAR ALMA MEKANİZMALARINI TEŞVİK ETMELİDİR

Sonuçlar göstermektedir ki, emeğin yoğun olduğu sektörlerle yönelik büyümenin olduğu bir ortamda, yoksulluk seviyesi azalmakta<sup>5</sup>; büyümenin yoksul halkın yaşadığı yerlerde gerçekleşmesi halinde, bu kesimin büyümeden faydalanması daha kolay olmaktadır<sup>6</sup>; genel itibarıyla ekonomik büyüme yoksulluğun azaltılması için önemli olsa da, sektördeki büyüme karmaşı esaslı şekilde önem taşımakta, küçük ölçekli tarım sektörü bakımından büyüme bilhassa önemli olmaktadır<sup>7</sup>; nihayetinde kalifiye olmayan işgücünün yoğun olduğu sektörlerdeki büyüme yoksulluğun azaltılmasına katkı sağlamaktadır<sup>8</sup>.

- **G20 üyeleri, daha fazla, daha iyi kazandıran ve daha güvenli istihdam ortamı yaratan, tedarik zincirlerindeki ve resmi işletmelerdeki kayıt dışı istihdamın yarattığı olumsuz etkiler ile mücadele eden, maruz kaldıkları sorunların üstesinden gelmelerini sağlayan mikro işletmeleri destekleyip koruyan ülkeye özgü stratejiler geliştirmelidir. Bu durum, bir yandan en yoksul kişilerin geçim kaynaklarını korurken, temel yaşam gereksinimlerini karşılamaya yeterli asgari geçim kaynaklarını sağlayan ücretlerin temin edilmesini geçerli kulan gerçekçi planları zorunlu kılmaktadır.**

3. J. Felipe and R. Hasan'ın (2006) varsayımlarına göre 1980'lerde Çin'de %1 istihdam artışı gerçekleştirmek için GSYH'den %3 oranında gelir aktarmak gerekmiştir. Ancak bu oran 1990'larda önemli ölçüde değişmiş ve aynı neticeyi elde etmek için GSYH'de %8 artış gerekmiştir. Bkz. J. Felipe and Hasan, "The Challenge of Job Creation in Asia", ADB ERD Policy Brief Series, No:44, Nisan 2006, sf.2, <http://www.adb.org/sites/default/files/publication/28099/pb044.pdf> (26.08.2015)

4. Küresel olarak 21 milyon insan daha hafif bir tabirle "gönüllü olmayan işçilik" olarak tanımlanan ve borç karşılığı işçilik, kölelik ve fuhuş gibi işlere dâhil olmuştur. 2008 yılında yaşları 5 ila 17 arası 115 milyon çocuk tehlikeli işlerde istihdam edilmiştir. Dünya Bankası, (2013)

5. A. Narayan, J. Saveedra-Chanduvi & S. Tiwari, "Paylaşılan Refah: Büyüme, Eşitsizlik ve Fırsat Eşitsizliği ile Bağlantılar", Politika Araştırma Ön Raporu, 6649, Dünya Bankası, Washington DC., 2013", [http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2013/10/10/000158349\\_20131010095409/Rendered/PDF/WPS6649.pdf](http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2013/10/10/000158349_20131010095409/Rendered/PDF/WPS6649.pdf) (26.08.2015).

6. L. Christiansen & L. Demery, "Down to Earth: Agriculture and Poverty Reduction in Africa" World Bank, Washington D.C., 2007, [http://siteresources.worldbank.org/INTPOVERTY/Resources/335642-1130251872237/DownToEarth\\_final.pdf](http://siteresources.worldbank.org/INTPOVERTY/Resources/335642-1130251872237/DownToEarth_final.pdf) (26.08.2015).

7. D. Cervantes-Godoy & J. Dewbre, "Economic Importance of Agriculture for Poverty Reduction", OECD Food, Agriculture and Fisheries Working Papers 23, 2010, OECD, Paris, <http://www.oecd.org/countries/gambia/44804637.pdf> (26.08.2015). World Bank (2008) "World Development Report 2008: Agriculture for Development". World Bank, Washington DC

8. N. Loayza and C. Raddatz, "The Composition of Growth Matters for Poverty Alleviation", World Bank Policy Research Working Paper 4077, World Bank, Washington DC, 2006, <http://core.ac.uk/download/pdf/6644765.pdf> (26.08.2015).

- G20 üyelerinin; G20'nin istihdam alanında 2014'te taahhüt ettiği hedef olan 2025 yılı itibariyle kadın ve erkek nüfus arasındaki istihdama katılım oranlarındaki farkın yüzde 25 oranında azaltılması hedefinin denetimi için Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) gibi uluslararası organizasyonlarla ve küresel sivil toplum örgütleriyle birlikte çalışması gerekmektedir.
- G20 üye ülkeleri, mikro, küçük ve orta büyüklükteki işletme ve girişimcilere yönelik istihdamı kolaylaştırıcı önemleri dikkate alarak aktif işgücü piyasası stratejilerine odaklanmalıdır.
- G20, sürdürülebilir ve istihdamı artırıcı, hedefe yönelik, şeffaf, toplumsal anlamda ölçülebilir kamu sektöründe ve sınır-ötesi alandaki altyapı projelerine yatırım olanağı sunan ulusal düzeyde koordineli eylem planları geliştirmelidir.

**5. G20, toplumdaki dezavantajlı gruplar ve düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerin görüşlerini de içine alan kapsayıcı büyüme stratejilerinin geliştirilmesi ekseninde katılımcılığı ve demokratik karar alma süreçlerini teşvik etmelidir.**

Küresel ve yerel düzeyde, kapsayıcı büyüme, yerel toplulukları ve dezavantajlı grupları, kendi devletlerinin hesap verebilirliğini sağlamaları için proaktif hale getirmek amacıyla güçlendirecek kurum, yapı ve süreçleri gerektirmektedir. Sıklıkla, gelir dağılımının en üstünde yer alan kişiler, sahip oldukları kaynaklar nedeniyle küresel ve yerel karar vericilere daha iyi erişim sağlamakta, bu durum demokrasi ve adaletin temel ilkelerini aşındırmakta ve toplumda hâlihazırda var olan eşitsizlikleri artırmaktadır.

Büyüme herkesin menfaati için olacaksa devletler, vatandaşlarının haklarını ve sahip oldukları fırsatları koruma altına almalıdır. Bunun için ise, hükümetler ve sivil toplum örgütleri arasında işbirliğinin sağlanması gerekmektedir. Dezavantajlı kişiler devletin müşterisi veya düşük maliyetli bir işçisi olmadığı gibi devletin kendilerine karşı sorumlu olduğu kişilerdir.

C20, devlet-müşteri anlayışından vatandaş haklarını merkeze alan bir büyüme modeline geçişin gerektirdiği bir kapsayıcı büyüme vizyonu yaymak için çalışmaktadır.

G20 üyeleri, kendi politikaları ile düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerin özel sorun ve ihtiyaçları arasındaki ilişkide daha hassas davranmalıdır. Ayrıca, düşük gelirli gelişmekte olan ülkelere destek sağlamak ve diğer kalkınma amaçlarını karşılamaya yönelik G20 ülkelerinin dâhil oldukları programlar, fonlar ve projelerin, kapsayıcı büyümeye katkı sağlamaları bakımından etkinlikleri yakından denetlenmelidir.

- **Küresel sivil toplumun, sosyal, ekonomik ve siyasi anlamda en çok dışlanmış grupların bakış açılarını yönlendirmede kilit rol oynamasına istinaden, G20, kapsayıcı büyüme üzerinde oluşan tartışmalarda C20'yi önemli bir paydaş olarak kabul etmeli, G20 kalkınma çalışma grubunda C20'ye daimi temsilcili olma hakkı tanımalıdır.**
- **G20 üyeleri, insan hakları, istihdam düzenlemeleri ve çevre koruma yükümlülüklerine riayet ederek, özellikle temel evrensel hizmetlerin (sağlık, su, sanitasyon ve gıda), sürdürülebilir enerji, nitelikli eğitimin sağlanmasının yanı sıra uluslararası örgütler ve kalkınma fonları üzerinden yatırımların aktarılmasıyla küresel ticaret ve finans ağlarına erişimin kolaylaştırılması bakımından düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerin karşılaştıkları kalkınma sorunlarıyla mücadele stratejilerini daha iyi koordine etmelidir.**

[www.c20turkey.org](http://www.c20turkey.org)  
[info@c20turkey.org](mailto:info@c20turkey.org)  
[www.twitter.com/c20turkey](https://www.twitter.com/c20turkey)  
[www.facebook.com/c20turkey](https://www.facebook.com/c20turkey)

## C20 Kapsayıcı Büyüme Çalışma Grubu Üye Listesi

### ÇALIŞMA GRUBU BAŞKANLARI

Suçeng Bahagijo, INFID

Çiğdem Nas, İKV

### ÇALIŞMA GRUBU ÜYELERİ

- ACEV
- Habitat Kalkınma ve Yönetişim Derneği
- TEGV
- TOG
- Türkiye Kalite Derneği (KAL-DER)
- Oxfam
- İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD)
- Save the Children Australia
- InterAction